

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของผู้มารับบริการ ณ คลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ และ เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ การปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของเพศชาย กับเพศหญิง ผู้ที่ผลตรวจเอดส์บวก กับผู้ที่ผลตรวจเอดส์ลบ และ เพศในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มารับบริการให้คำปรึกษา ณ คลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย ซึ่งโดยเฉลี่ยภายใน 1 เดือน มีประชากรทั่วไป มาใช้บริการเดือนละ 800 คน แยกเป็นเพศชาย 640 คน (ร้อยละ 80) และเพศหญิง 160 คน (ร้อยละ 20)

กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงวันที่ 1-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 ได้กลุ่มตัวอย่าง เพศชาย 476 คน และเพศหญิง 146 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนสร้างแบบสอบถาม

1.1 ศึกษาข้อมูล คสึนคณินรนาม สภาภาษาชาดไทย และศึกษาเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์จากตำราแพทย์ เอกสารความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ คำแนะนำเรื่องโรคเอดส์ สำหรับบุคคลทางการแพทย์และประชาชนทั่วไป

1.2 ศึกษาข้อมูลความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของประชาชนทั่วไป และกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.3 ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างแบบสอบถาม

2. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้มารับบริการ เนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ข้อมูลประสบการณ์การตรวจเอดส์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ในเรื่อง ความรู้ทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับอาการ การติดต่อ การตรวจ และการป้องกันโรคเอดส์เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ในเรื่องทัศนคติทั่วไป ทัศนคติเกี่ยวกับการตรวจ การรักษา การป้องกันโรคเอดส์ และทัศนคติเกี่ยวกับโสเภณี ลักษณะ

เป็นแบบมาตราลิกเคิร์ท (Likert Scales) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยแยกเป็นทัศนคติทางบวกและทางลบ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ การใช้ถุงยางอนามัย และการใช้ยาเสพติด มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 4 ระดับ คือ ทำเป็นประจำ ทำบ่อยครั้ง ทำนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำเลย โดยแยกเป็นการปฏิบัติทางบวก และทางลบ จำนวน 20 ข้อ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของระดับการปฏิบัติ เป็นช่วงระยะเวลา ดังนี้

ทำเป็นประจำ	หมายถึง ปฏิบัติข้อความนั้นเป็นประจำจนเป็นนิสัย อาจจะทุกสัปดาห์ หรือ ไม่เกิน 1 เดือนต่อครั้ง
ทำบ่อยครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติข้อความนั้นบ่อย ๆ อาจจะทุกเดือน หรือ ไม่เกิน 3 เดือนต่อครั้ง
ทำนาน ๆ ครั้ง	หมายถึง ปฏิบัติข้อความนั้น นานเกิน 3 เดือน จึงจะปฏิบัติสักครั้ง หรือ เคยปฏิบัติข้อความนั้นมาแล้ว (กี่ครั้งก็ตาม)
ไม่เคยทำ	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติข้อความนั้นเลยแม้แต่ครั้งเดียว

3. การพัฒนาและตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทำการพัฒนาและตรวจสอบดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบลักษณะข้อความที่เป็นทัศนคติ และการปฏิบัติ ทางบวกและทางลบ นำแบบสอบถามมาตรวจแก้ไขให้เหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้ (try out)

3.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้มารับบริการ จำนวน 30 ราย ที่คลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจหาคะแนนและทำการวิเคราะห์ดังนี้

3.3.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าความยากง่าย (Level of Difficulty) และค่าอำนาจจำแนกของข้อกระทง (Power of Discrimination) คัดเอาเฉพาะข้อที่มีความยากง่ายระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ +.20 ขึ้นไป นำข้อกระทงที่คัดได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson Formula 20) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.79

3.3.2 แบบสอบถามทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบัค โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าเที่ยงเท่ากับ 0.80 และ 0.78 ตามลำดับ

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโครงการโรคเอดส์ สภากาชาดไทย เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้มารับบริการ ณ คลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย
2. กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 4 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อควบคุมการตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และเพื่อให้ผู้มารับบริการมั่นใจว่าข้อมูลทุกอย่างจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อผู้มารับบริการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1-28 กุมภาพันธ์ 2536 ได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้น 622 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้มารับบริการ นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนรายข้อ ข้อใดตอบถูก ให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน รวมคะแนนแต่ละคนนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ในการประเมินผลระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้มารับบริการ จากผลการศึกษา สอดคล้องเกณฑ์การประเมินด้วยวิธีจัดคะแนนที่ใกล้เคียงเข้าเป็นหมู่ ดังนี้

คะแนนร้อยละ	90 - 100	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนร้อยละ	80 - 89	หมายถึง	ดี
คะแนนร้อยละ	60 - 79	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนร้อยละ	50 - 59	หมายถึง	ต่ำ
คะแนนร้อยละ	1 - 49	หมายถึง	ต่ำมาก

2.1 แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคเอดส์ ทั้งฉบับ มีจำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม เท่ากับ 15 คะแนน มีเกณฑ์การตัดสินผลดังนี้

คะแนนระหว่าง	13.50 - 15.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนระหว่าง	12.00 - 13.49	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่าง	9.00 - 11.99	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนระหว่าง	7.50 - 8.99	หมายถึง	ต่ำ
คะแนนระหว่าง	0.00 - 7.49	หมายถึง	ต่ำมาก

2.2 ด้านความรู้ทั่วไปและความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์

มีจำนวน 7 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 7 คะแนน มีเกณฑ์การตัดสินผลดังนี้

คะแนนระหว่าง	6.30 - 7.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนระหว่าง	5.60 - 6.29	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่าง	4.20 - 5.59	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนระหว่าง	3.50 - 4.19	หมายถึง	ต่ำ
คะแนนระหว่าง	0.00 - 3.49	หมายถึง	ต่ำมาก

2.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการติดต่อและการตรวจโรคเอดส์ มีจำนวน 3 ข้อ

คะแนนเต็ม เท่ากับ 3 คะแนน มีเกณฑ์การตัดสินผลดังนี้

คะแนนระหว่าง	2.70 - 3.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนระหว่าง	2.40 - 2.69	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่าง	1.80 - 2.39	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนระหว่าง	1.50 - 1.79	หมายถึง	ต่ำ
คะแนนระหว่าง	0.00 - 1.45	หมายถึง	ต่ำมาก

2.4 ด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ มีจำนวน 5 ข้อ คะแนนเต็ม

เท่ากับ 5 คะแนน มีเกณฑ์การตัดสินผลดังนี้

คะแนนระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนระหว่าง	4.00 - 4.49	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่าง	3.00 - 3.99	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนระหว่าง	2.50 - 2.99	หมายถึง	ต่ำ
คะแนนระหว่าง	0.00 - 2.49	หมายถึง	ต่ำมาก

3. ทศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อ และสรุปรวมนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดค่าและคะแนนดังนี้

		ทศนคติทางบวก	ทศนคติทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	ค่าคะแนน	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนน	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนน	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	1 คะแนน	5 คะแนน

การประเมินค่าทศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยส่วนรวมหรือ เป็นรายชื่ออาศัยคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ทั้งทางบวกและลบ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนน	4.50-5.00	หมายถึง	ทศนคติอยู่ในระดับ ดีมาก
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	3.50-4.49	หมายถึง	ทศนคติอยู่ในระดับ ดี
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	2.50-3.49	หมายถึง	ทศนคติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	1.50-2.49	หมายถึง	ทศนคติอยู่ในระดับ พอใช้
ค่าเฉลี่ยของคะแนน	1.00-1.49	หมายถึง	ทศนคติอยู่ในระดับ ต้องแก้ไข

4. การปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าจำนวน และร้อยละ ของผู้มีการปฏิบัติด้านต่างๆ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยส่วนรวมและเป็นรายชื่อ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

การปฏิบัติทางบวก การปฏิบัติทางลบ

ทำเป็นประจำ	ค่าคะแนน	4 คะแนน	1 คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	ค่าคะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน
ทำนานๆครั้ง	ค่าคะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เคยทำเลย	ค่าคะแนน	1 คะแนน	4 คะแนน

การประเมินการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยส่วนรวม หรือเป็นรายข้อโดยอาศัย
คะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 3.50-4.00 หมายถึง การปฏิบัติดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง การปฏิบัติพอใช้

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง การปฏิบัติไม่ดี

ค่าเฉลี่ยของคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง การปฏิบัติต้องปรับปรุงแก้ไข

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยการสอบค่า "ที" (t-test) ค่า "เอฟ" (F-test) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe') ความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่า "ที" (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) ผู้วิจัยคำนวณค่าสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอส / พี ซี SPSS/PC (Statistical Package For the Social Science / Personal Computer)